

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 maja 2015 roku w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. przeciwko P. M. o zapłatę 5 482,88 zł, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3 282,88 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP nie wyższymi niż podwójna wysokość odsetek ustawowych w zakresie kwoty 2 134, 73 zł od dnia 12 lipca 2012 roku do dnia zapłaty; w zakresie kwoty 1 148, 15 zł od dnia 18 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 771 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, umarzają postępowanie w pozostałym zakresie.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów postępowania poprzez błędną interpretację przepisu zawartego w art. 505⁴ § 1 k.p.c. oraz nieuwzględnienie argumentu podnoszonego na rozprawie w dniu 15 maja 2015 roku, iż przyznanie żądanej kwoty powodowi byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Tym samym wniósł o uchylenie wyroku w całości.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Zaskarżone orzeczenie należało uznać za prawidłowe, stanowiące wynik właściwej oceny zebranego materiału dowodowego. Sąd Okręgowy podziela poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia, niekwestionowane również przez apelującego i w konsekwencji przyjmuje za swoje, uznając za zbędne powielanie ich w treści uzasadnienia. Niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym i z tego względu zgodnie z przepisem art. 505¹³ § 2 k.p.c., jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku tego sądu powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu sprowadzającego się do naruszenia przepisu art. 505⁴ k.p.c. Uchybienia w powyższym zakresie apelujący upatrywał

w błędnym zastosowaniu przy interpretacji wskazanego przepisu treści art. 203 k.p.c., wskazując, iż przepis art. 505⁴ k.p.c. § 1 kategorycznie stanowi, iż w postępowaniu uproszczonym zmiana powództwa jest niedopuszczalna.

Z powyższym stanowiskiem apelującego nie można się zgodzić. Zdaniem Sądu Okręgowego, zmiana przedmiotowa w kierunku ograniczenia roszczenia, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie, jest jednak dopuszczalna. O ile rację ma pozwany, iż zgodnie z treścią przepisu art. 505⁴ § 1 k.p.c. zmiana powództwa jest niedopuszczalna, to jak słusznie wskazał Sąd I instancji ograniczenie roszczenia dokonane przez powoda w odpowiedzi na sprzeciw nie należy traktować jako zmiany powództwa sensu stricto i dopuszczalność takiej zmiany winna podlegać ocenie według art. 203 k.p.c. (por. także Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do artykułu 193, Przemysław Telenga, 2012.07.01, Lex). W tej sytuacji oświadczenie powoda o ograniczeniu powództwa Sąd I instancji słusznie poczytał za równoznaczne z cofnięciem w części pozwu pierwotnego, a zatem zastosowanie miał

art. 203 k.p.c. Nadto zakaz wyrażony w art. 505⁴ § 1 k.p.c. nie obejmuje częściowego cofnięcia pozwu, przy zachowaniu wymagań wymienionych w art. 203 § 1 k.p.c.. Cofnięcie pozwu, chociaż należy do zakresu dyspozycyjności

materialnej, jest innym rodzajem aktu tej dyspozycyjności, niż przedmiotowa zmiana powództwa. Jeżeli warunki, pod którymi może nastąpić cofnięcie pozwu, są spełnione, sąd umarza postępowanie w zakresie cofnięcia (tak: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do artykułów 367 - 729. Tom II, pod red. red. prof. dr hab. Andrzej Marciniak, prof. dr hab. Kazimierz Piasecki, Rok wydania: 2014, Wydawnictwo: C.H.Beck, Wydanie: 6; Legalis).

Rację ma apelujący wskazując, iż Sąd I instancji nie odniósł się do podniesionego przez niego w toku postępowania zarzutu sprzeczności żądania powoda z zasadami współzycia społecznego. O ile zarzut ten może być podniesiony przez stronę pozwaną na każdym etapie postępowania sądowego, aż do jego zakończenia przed sądem drugiej instancji, to w ocenie Sądu Okręgowego brak było również podstaw do zastosowania

w niniejszej sprawie art. 5 k.c. Zważyć należy, iż judykaturze wspartej poglądami doktryny ugruntowane jest stanowisko, iż norma art. 5 k.c. ma charakter wyjątkowy i można ją stosować w sytuacji, gdy w innej drodze nie można zabezpieczyć interesu osoby zagrożonej wykonaniem prawa podmiotowego drugiej osoby (tak: wyrok SN z dnia 17 września 1969 r. III CRN 310/69 OSNC 1970/6/115). Jak wskazał też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 sierpnia 2011 r. (II CSK 640/10) istotą prawa cywilnego jest strzeżenie praw podmiotowych, a zatem wszelkie rozstrzygnięcia prowadzące do redukcji bądź unicestwienia tych praw mają charakter wyjątkowy. Odmowa udzielenia ochrony prawnej na podstawie art. 5 k.c., z uwagi na jego wyjątkowy - w powyższym ujęciu, charakter musi być uzasadniona istnieniem okoliczności rażących i nieakceptowanych w świetle powszechnie uznawanych w społeczeństwie wartości. Należy też podkreślić, że z samej istoty instytucji nadużycia prawa podmiotowego wynika, że dokonuje go strona, która wykonując swoje prawo czyni to niezgodnie z zasadami współzycia społecznego lub społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa. Jej zachowanie powinno więc być w pierwszej kolejności i ze szczególną starannością zbadane przez sąd w celu ustalenia, czy zarzucane przez drugą stronę nadużycie prawa wystąpiło (...) (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2000 r. III CKN 522/99, LEX nr 51563). Jednocześnie zasady współzycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia w wyjątkowych sytuacjach, które przepis ten ma na względzie. Dlatego dla zastosowania art. 5 k.c. konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 stycznia 2014 roku, I ACa 888/13, LEX nr 1428188).

W niniejszej sprawie nie sposób doszukać się przesłanek, które mogłyby spowodować uznanie wystąpienia z przedmiotowym roszczeniem za nadużycie prawa podmiotowego, zatem zarzut ten należy uznać za bezzasadny.

Jednocześnie wskazać należy, że strona, która usiłuje wywieść skutki prawne wynikające z treści art. 5 k.c., zgodnie ze spoczywającym na niej ciężarem dowodu, powinna wskazać jaką przyjętą w społeczeństwie zasadę współzycia społecznego naruszył przeciwnik swym postępowaniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 maja 2003 r., sygn. IV CKN 120/01, LEX nr 141394), zwłaszcza że istnieje domniemanie, że osoba uprawniona korzysta z prawa podmiotowego w sposób legalny, zasługujący na ochronę prawną. Pozwany jednak z tego obowiązku nie wywiązał się. Samo zaś powołanie się na klauzulę generalną bez uściślenia okoliczności, w jakich mogłaby ona mieć zastosowanie, nie zasługuje na uwzględnienie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 października 2003 r., sygn. I CK 222/02, LEX nr 151610).

Reasumując, powyżej przedstawiony stan rzeczy, prowadzi do wniosku, że apelacja wniesiona przez pozwanego stanowi jedynie polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu I Instancji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Zważywszy na wynik kontroli instancyjnej o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego - § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego

z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).